

ЕВГЕНИЧНИТЕ ОСНОВИ НА МАКЕДОНИЗМА

Юбилеят на Никола Вапцаров, честван в края на 2009 г. в цялата страна, съвпадна с още една кръгла годишнина, която съдбовно се преплита с неговия живот и творчество, но не беше изобщо отбелязана и спомената, въпреки че е оказвала съдбоносно влияние върху България и върху света. Думата ми е за 90-годишнината от учредяването на Коминтерна – 4 март 1919 г., едно десетилетие след раждането на поета.

В настоящата статия ще се опитам да представя и защита една моя хипотеза за коминтерновския македонизъм или теорията и практиката на Коминтерна по македонския въпрос. Това има отношение с личността и творчеството на Вапцаров дотолкова, доколкото е свързано с Македонския литературен кръжок – една креатура на Българска работническа партия (комунисти), създадена именно в духа на коминтерновската политика по македонски въпрос. За самия кръжок, просъществувал в периода 1938–1941 г., вече е натрупана обилна книжнина в България и Македония и тук няма да се споменава за него.¹ За политиката на Коминтерна по националния въпрос изобщо и по македонския въпрос в частност е писано несравнимо повече, при това не само в българската и македонската историография. Нито един автор обаче досега не е изследвал проблема от такъв зрителен ъгъл, какъвто предлагам тук. Затова, дори някои от изводите и оценките да изглеждат крайни и субективни, гледната точка обективно съществува и вече няма как да бъде игнорирана само с мълчание.

Когато в българската историография се третира въпросът за македонизма, т.е. за културно-историческия сепаратизъм и мнимата национална идентичност на македонската нация, винаги се започва със сръбския професор Стоян Новакович и неговия опит от края на XIX в. да лансира подобна идея. „Винаги“ в случая е само евфемизъм, защото едва ли по някой друг научен проблем, освен македонския въпрос, българската историография е била толкова непоследователна и противоречива. Първенството на Новакович всъщност в най-голяма степен се дължи на известната „Историческа справка по македонския въпрос“ на Централния комитет на Българската комунистическа партия от 1968 г., която трябваше да декретира на истори-